

TRẦN-ĐẤT-NGHĨA
TỔNG-LÝ

Giá bán nhật trình
AN-HÀ

Trọng năm.....5400
Sáu tháng.....3 00

Giá bán riêng nhật
trình L'APPEL

Trọng năm.....6400
Sáu tháng.....4 00

Giá bán chung hai bên

Trọng năm.....10400
Sáu tháng.....6 00

AN-HÀ-BÀO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

ÉDITION EN QUOC-NGŨ L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG - Boulevard Delanoue - Cantho

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-BÚT

Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình hay là gửi
bài đăng báo xin đề thơ
cho M. TRẦN-ĐẤT-NGHĨA

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gửi số tiền
lớn, hơn-quần lấy làm
thâm cảm.

NGƯỜI ANNAM MÌNH

cũng nên bắt chước cái tài năng của người Trung-Huê,
Huê đã dùng mà sanh nhai trong xứ mình

Hỡi người Annam mình: khá trông
lấy cái tài năng của người Trung-Huê,
là một thứ người rất tài tình, hàng
dùng mọi cách khôn ngoan, mà sanh
nhai trong xứ sở ta, chứ là nghề
thương-mại, là một nghề rất đại tài của
họ, vì bằng ngày bằng thấy trăm ngàn
sự khôn khéo của họ dùng mà đi trong
đàng thương-mại một cách rất vững-
vàng, chẳng khác chi như người hành
khách, đã sắm sanh lương thực lâu
ngày, cho có sức đi để đi đàng cho đến
khi về tới quê hương xứ sở mình vậy.
Sự tài năng của họ thì họ chỉ dùng làm
trí mà trao trĩa các nghề nghiệp; về
nghề thương-mại thì họ đem hết tâm-
trí ra mà lo lắng. Trí của họ rất khôn
ngoan, hàng chằm nom theo các mối lợi
của ta. Dầu chốn thú què đàng xa ngàn
dặm, họ cũng tìm tới để xem địa thế,
mà xét suy cho tương tận, coi có thể bán
hàng đáng không? Khi họ đi cho bằng
hỏi đàng nên lập cửa hàng hoặc lớn
nhỏ tùy theo nơi đông nơi ít, hoặc xóm
đông nhà hoặc xóm ít nhà. Như xóm
đông nhà họ lập nơi tiện như ít thì họ
uống rượu ăn uống mà kiếm nơi khác.
Vậy thì họ dùng trí khôn khéo mà đi
tình ý rồi, đó họ đem hết tâm tình lòng
dạ mà giúp đỡ nhau, hoặc giúp vốn cho
nhau, hoặc chủ dựa vào nhau cho đỡ
hàng chịu, hoặc nửa mặt nửa chịu, mà
gây dựng cuộc bán buôn với nhau như
vậy. Còn về cách bán buôn thì họ lấy hết
lòng dạ của họ, mà ở ăn với thân chủ
một cách bài-buôi, dẫu cho có người nào
hỗn hảo xắt xược, họ cũng giả dặt làm
thinh; mà lại khiêm nhường chịu lấy
nặng-nai, miếng là có đồng tiền vô tội
của họ vậy thôi. Nhưng mà ta hãy xét
suy bao nhiêu đều chịu nhục mạ kia, có
phải là hại gì đâu? Vì sự giàu sang phú
túc sẽ tới sau này cho họ, khi đó nhiều

người mình phải đến mượn đất mượn
nhà của họ mà ngụ nhờ. Khi ruộng nương
phổ phượng đất cát của họ đang thuê
ấy cũng đã nhiều rồi. Oí! nói đến đây
mà lo mà sợ, ai mà có chút thói riêng
thứ đến lại kinh-thành Sài-gòn mà xem
hồn phía châu-thành tức thì liên hải kinh
không khiêu, vì được thấy phố phường
lầu cao của họ nhiều lắm. Đến giây phút
ấy hỏi thì ai là chủ, thì người ta nói
của ông Bang kia, đến đất họ hỏi ai là
chủ thì người cũng trả lời là của chú má-
chính họ v.v.v. Vậy khi nghe những
lời ấy có lo sợ không? Lo sợ là lo sợ cho
đàng con cháu ta sau này phải từng
phục lấy quyền người, và cũng khó bề
mà vùng-vàng trong nền thương-trường
cho đặng; vì mấy chỗ địa thế thuộc về
người thì trông sao cho dễ dàng trong
cuộc sanh nhai buôn bán.
Ta chẳng phải ghét ghen chi họ, ta
chỉ khen ngợi họ là một thứ dân rất giỏi
đàng bằng dùng tài năng trí tuệ và tâm
tình rất tốt mà mưu lợi của ta như vậy.
Họ cũng không khi nào mở miệng ra
mà nói: ta phải nhường mối lợi nào cho
họ, vì ta hàng phân rẽ trí lòng lòng lơ
bỏ phứt thì họ phải lãnh phần mà hưởng
nhờ mối lợi.
Mấy năm nay coi mỗi chúng ta có hơi
tắc tởi trong nền thương trường thì
cũng nên bắt chước họ, mà lấy hết trí
lòng hiệp cùng nhau mà lên vùng trong
cuộc bán buôn. Xin người mình khá
bắt chước họ, mà ở ăn cách hòa nhã,
trong lúc bán buôn cho vui vẻ. Xin kẻ
muốn mua vật chi nếu coi người mình
có bán vật đó thì hãy đến đó mà mua,
thì sao sao thương-mại của mình cũng
thấy khi sau này sẽ được vùng vàng mà
vàng hồi quyền lợi trong xứ của mình
lại ít nhiều.

VÕ-VĂN-ĐẶNG

Một nhà phúc đức

Con cháu cả thấy được 121 người

Ông Chánh-bái, lịch nghiệm thâm của
ông Huỳnh-long-Sanh Đại-lương-cả làng
Thuận-Hưng quận Long-mỹ tỉnh Bè-
giá, mới tạ thế hôm ngày 11 Octobre này
hưởng thọ được 93 tuổi. Ngày sống
chung có đủ một viên quan quí chức
trong quân và thân bằng có hữu xa gần
tự đến đưa rước. Lúc đọc văn nghe
ra cả thấy con cháu ông, đếm hiệu diện
106 người còn sót 13 người vẫn mặt cách
trở bước đường về chưa kịp.
Ông Chánh-bái Huỳnh-dại-nhơn đây,
lúc sanh thời tánh tình chơn chất,
cử chỉ thuần hòa, ông giao hảo cùng ai
thì giữ cốt tình, buổi thanh niên ông ra
đự phần hương đàng, từ chức nhỏ cho

đến nay, tuổi tác bang bạch, làm chức
Chánh-bái trong làng, trên được
quan yêu, dưới được dân chuộng, lại
thêm gia-dinh tác dụng, miền đệ tử tôn,
Thật là: một nhà phúc đức, sánh như
tuổi tác ông đây, con cháu ông đó,
lương ra cũng là một cái gia đình ít có
trong xứ Nam-kỳ này.
Nhờ ơn M. Võ-hữu-Khánh dit Biện-
Tâm ở Thuận-Hưng (Long-mỹ) đem tin.
Bốn-báo rất bản bệnh mà hay được
trong xứ mình động báo ta có nhà phúc
đức như thế, nên vội và đăng tin này lên
đây, lại luôn dịp Bốn-báo xin kính chúc
cho hương hồn ông lão được bóng đạo
tiền điều và để lời phân ưu cùng hữu
quyên của ông.

AN-HÀ

VĂN UYỄN

Con Éch

Nghĩ đến càng thêm thêm thiết hoài,
Trời sanh giống Éch hại gì ai!
Ruộng sâu lách lội không khoe sức,
Giống cạp ăn-thân chẳng ý tài.
Ruồi-muỗi dờ lờng ra sức chụp,
Mối-làng xối dãi hà mồm nhai.
Đương khi đang bận vào bang thắm,
Gặp hội mưa dầm tiếng ối tai.

Con Rệp

Con chỉ nhỏ nhỏ ở nơi sàng,
Ở 1 Rệp hóa-sanh tánh rất ngao.
Chuồn-mở của người, người thân-oán,
Đang mới chết chúng, chúng la-vang.
Cả đời lén-lút mong làm hại,
Mãng kiếp nhuồi-chuồi cũng bạo tang.
Nhào nhùng rệp con và trứng mồn,
Trừ sao cho hết mới vừa gan.

Thủy-tai đất Bắc

Thủy-tai đất Bắc thâm vô hồi,
Nước lụt mình-mông khổ lắm ôi!
Nhà-cửa nát tang xem chi thiết,
Ruộng-vườn hư-hại kể không rồi.
Đàn đen tiêu-lại bờ đê trứ,
Con đò bơ-vơ lững lờ trôi.
Mấy vạn sanh-linh làm nạn cả,
Nỡ nào không cứu độ mà ngồi.

Ngụ đời

Hiếm kẻ giàu sang ý thế thân,
Tướng mình là chúa chẳng ngờ dân.
Trên đời ít kẻ lòng tu-kỷ,
Dưới thế lắm người dạ thi-nhân.
Trách bầy Thiên-Công không bỏ thước,
Phiền cùng Tạo-hóa chẳng cảm can.
Thiệt hư hai chữ người đầu biết,
Phu qui lắm khi cũng lụy hân.

Phạm-Ky-Xuân dit Hên
Secrétaire du Maire de la ville
THỐT-NƠI

Hãy giúp đỡ nhau trong cơn hoạn-nạn

Đồng làm người ở đời ai cũng có sự
thương yêu nơi lòng. Như cha mẹ con
cái thương yêu nhau, vợ chồng yêu
thương nhau, bạn hữu thương yêu
nhau v.v.. Ấy là sự thương yêu bằng
có trong tâm tình người đời. Song còn
một sự thương yêu quê-hương là một
sự thương yêu lớn lao và rất có ích
cho người, vì quê-hương là một nơi chôn
sanh mẹ đẻ và là một chỗ gồm các sự
yêu mến mới nói trước đây. Nếu quê-
hương xứ sở đang yên-ổn thì tức nhiên
mình và những người mình thương
động thanh-nhiên thời-thạnh. Nếu quê-
hương xứ sở hoặc bị thất mùa bạng-
hàng v.v.. thì mình và cả gia quyền
sẽ khổn-khổ.
Kia một đồng anh-hùng hào-khật khi
ra nơi chiến trảng thì bằng đã một tấm
lòng thương yêu quê-hương chi thiết
nên cố gắng quên chi sự sống mình mà
giết đồ máu chết cách ra g danh mà
biến-vực, cứu lấy quê-hương xứ sở
mình.

Hòa nguyên vận

Bài thi của cô Mộng-Hiệp Caivõn trong
Ấn-Hà-Nào số 333

Thơ-bài khuyên em khá gần-gi,
Duyên-nợng dẫu cách bờ vông nghĩ.
Nhà-gai bỏ phận dành chia cách,
Đức-bạc bầm thân phải tách đi.
Buộc chỉ hồng ngày trông tựa hiệp,
Xo tơ đôi lứa khóc cơ ly.
Tin nhào nặn vận này nặn bạn,
Vàng đá giữ sao kéo lộn chi.

Văn-Sá-Phước dit Duyên

Vịnh con Két-Vàng của
nhà báo AN-HÀ

Thương-cảm mà có óc khôn ngoan,
Dưới thế không hai, một Két-Vàng.
Thơ-thể báo-chương lời ái-quốc,
Luận-dàm hậu-bạn tiếng yêu dân,
Khắc hơn đồng loại thông kinh-sĩ,
Giống với loài người biết nghĩa-nhân.
Chim-chóc như vậy ai chả mến,
Thương-cảm mà có óc khôn ngoan.

Có óc ngoan nên chúng ghét-ghen,
Nhưng loài chim ư với kén-kén.
Hội-lành lại ước lên non bặt,
Xấu-xường mà mong vượt đỉnh tiên.
Chẳng khác gấm thân ở nông-sinh,
Giống như xạ-ước trấp đua-chen.
Nước đời lắm nỗi điều rủa-rủa,
Ngành lại tinh là dứa nhủ-nhu.

Cang-Phong — Mach-THƯỢNG-TANG
Secrétaire à l'Intendance Maritime
SAIGON

Phong cảnh Phụng-hiệp (NGÀ-BAY)

Khi xưa Phụng-hiệp chốn rừng voi,
Chừ cảnh phiên ba đã lở môi
Chợ nhóm bán buôn hàng quá đặc,
Ruộng cây trồng lúa trái dân coi.
Nhà-Thương chứa bình không đợi họ,
Nhà-quận chẳng dân chẳng đợi coi.
Cuộc thế đời đời xem rất lạ,
Đất hoang nay lại đáng vàng thôi.

THAI TRÔNG-LONG (Phụng-Hiệp)

Vậy bởi người mình hãy giúp đỡ
nhau như là ở mấy xứ năm nay bị
nước ngập; cũng vì một cơn nước ngập
mà phải chịu đói khát khổn nan, nhưng
người này là một dòng giống một
nước nhà với mình cũng vì quê hương
xứ sở của mình phải cơn khổn-đốn thì
là nào mình ngồi mà ngó cho đành sao?
Xin mấy ông Chủ-diễn cũng là mấy
người giàu có ai còn lúa gạo khá tích
trữ mà bán rẻ lại cho dân hay là thí
ít nhiều cho dân nghèo thì là một cái
án-đức rất lớn lắm.

Chúng ta hãy trộm xem bên nước
Nhật đang bị tai-biến thì chư-quốc còn
động lòng; cho đến Đại-Pháp là thấy
ta còn đối tình thương yêu mà có
động quyền tiền cho động giúp đỡ
người Nhật. Nhưng nay người một nước
một nhà của ta đang bị nước ngập nhà
bư mà ta đành làm thinh ngó ngó sao?

Hãy xem gương các đồng anh hùng
lấy sự sống của mình mà cứu lấy quê
hương, thì cũng nên lấy của cải mình
mà giúp đỡ quê-hương xứ sở mình.

Madame RAY

Trung-châu lữ quán (HOTEL CENTRAL)

Kính (trinh) Luc-châu qui khách rõ :
Ngày mùng một tháng Décembre tới
đây chúng tôi sẽ mở một nhà khách
sạng hiện là "Trung-châu lữ quán"
(Hôtel Central) tại đường Boulevard
Delanoue, giữa châu thành Cantho, chỗ
nhà in cũ. Nhà khách chúng tôi cao-ráo,
sạch sẽ, ở nhứt chỗ thanh vắng, êm tịch
và trông vào trung-trương châu thành.
Phòng thì rộng-rải, mát-mẻ, nhà liêu,
nhà tắm, nhà bếp tuy đều tinh-khiết,
văn-vang; giường nệm, dờp, cũng là
khăn bàn áo gối trong phòng thường
giữ-gìn sạch sẽ. Lại trong mỗi phòng
có đặt ống dẫn nước cho tiện bề qui
khách rửa ráy.

Phòng chúng tôi làm thiết là kỳ
lương, qui vị hành khách đến ở sẽ
được mọi bề thuận tiện, tường không
đau bằng. Xin qui khách đến ở một
lần thì rõ.

Khoa-Học Tạp-Chí

(La Revue de vulgarisation scientifique
en Annamite)

Ông Docteur Trần-văn-Đôn mới xuất
bản số đầu báo "Khoa-Học-Tạp-Chí"
là một thứ báo từ thuở giờ trong Nam
ngoài Bắc chưa từng xuất thế. Báo này
sẽ chuyên bàn về các Khoa-học, viết
bằng tiếng Annam, lại dùng những câu
văn rất giản-dị để cho bất cứ người
hạng nào trong Xã-hội ta, dặc đến đều
dễ thông dễ hiểu. Nghe đâu những tay
viết trong Tạp-chí này toàn là những
vị Khoa-mục Pháp-học hữu danh, đã
phụ ích đem bày những ý-kiến hay,
việc thực-hành đẹp vào đó mà công
hiện cho đồng bang ta.

Báo giới Nam-kỳ ta nay ra đời thêm
một tờ "Khoa-học tạp-chí", lại được
các nhà trí-thức đem nghiên-luận giúp
đỡ, tưởng ra người mình cũng nên ra-
thành cả rồi mà hoang-ngĩnh từ báo
này, trước phụ thêm cho người đọc
được rộng bề kiến-vấn, sau là phụ cho
tờ Tạp-chí này được vững bước đàng
dài, như lúc mới ra đời là lúc chịu
nhiều bề tổn-kém hơn.

Vậy Bốn-báo xin giới-thiệu giúp cho
"Khoa-học Tạp-chí" của ông Docteur
Trần-văn-Đôn ở Sài-gòn cho đông-bang
hay mua lấy mà xem rất hữu ích.
AN-HÀ-BÁO

Vấn đề gạch ngói

"Vi sao những gạch dùng xây Vạn-
lý-trường-thành bên Tàu, từ đời Táo-
thi-Hoàng đến nay đã mấy ngàn năm
mà không mục không rã?"

Câu hỏi ấy đầu một người thợ hồ cũng
đáp đặng.

Há đất sét có tốt, bầm thiết chính
thì gạch kêu rang-rang, xài lâu đời.

Bởi vậy chúng tôi lập lò gạch trước
khi đã nhọc công tiếm đất, nay lại
gần công xem sóc sự in và hăm nỏi
gạch dũ kiểu, rất kỳ-cang.

Xin kính lời rao cho Đồng bào ở xa
gần đặng rõ, khi cần dùng viết thơ đến
chúng tôi sẽ có người đem kiểu làm toa,
hoặc đến Trườn xem cho tường tận rồi
sẽ thương nghị càng dễ dàng hơn nữa.

Nay kính
ĐẶNG-VĂN-CHIÊU
Industriel propriétaire
TÀ-CH

GÂY MŌN

Thước SIROP de
DESCHIENS

Lưu cho Sương tủa mầu men, ấy là một vị thuốc của các Lãng-y trẻ bình.
Thuốc này hiệu năng trị các bệnh về da, các bệnh về mắt, các bệnh về mũi, các bệnh về miệng, các bệnh về họng, các bệnh về phổi, các bệnh về gan, các bệnh về thận, các bệnh về tim, các bệnh về não, các bệnh về xương, các bệnh về cơ bắp, các bệnh về mạch máu, các bệnh về hệ thống tiêu hóa, các bệnh về hệ thống tuần hoàn, các bệnh về hệ thống bài tiết, các bệnh về hệ thống sinh sản, các bệnh về hệ thống thần kinh, các bệnh về hệ thống miễn dịch, các bệnh về hệ thống nội tiết, các bệnh về hệ thống vận động, các bệnh về hệ thống cảm giác, các bệnh về hệ thống tư duy, các bệnh về hệ thống hành vi, các bệnh về hệ thống xã hội, các bệnh về hệ thống văn hóa, các bệnh về hệ thống tôn giáo, các bệnh về hệ thống chính trị, các bệnh về hệ thống kinh tế, các bệnh về hệ thống pháp luật, các bệnh về hệ thống đạo đức, các bệnh về hệ thống nghệ thuật, các bệnh về hệ thống khoa học, các bệnh về hệ thống công nghệ, các bệnh về hệ thống quân sự, các bệnh về hệ thống ngoại giao, các bệnh về hệ thống thương mại, các bệnh về hệ thống truyền thông, các bệnh về hệ thống giáo dục, các bệnh về hệ thống y tế, các bệnh về hệ thống thể thao, các bệnh về hệ thống du lịch, các bệnh về hệ thống giải trí, các bệnh về hệ thống an ninh, các bệnh về hệ thống môi trường, các bệnh về hệ thống biến đổi khí hậu, các bệnh về hệ thống ô nhiễm, các bệnh về hệ thống thiên tai, các bệnh về hệ thống dịch bệnh, các bệnh về hệ thống khủng bố, các bệnh về hệ thống chiến tranh, các bệnh về hệ thống hòa bình, các bệnh về hệ thống phát triển bền vững, các bệnh về hệ thống công bằng xã hội, các bệnh về hệ thống nhân quyền, các bệnh về hệ thống dân chủ, các bệnh về hệ thống pháp quyền, các bệnh về hệ thống trách nhiệm, các bệnh về hệ thống lòng tin, các bệnh về hệ thống tình yêu, các bệnh về hệ thống gia đình, các bệnh về hệ thống xã hội, các bệnh về hệ thống văn minh, các bệnh về hệ thống nhân loại.

tiền. Quan thấy tây và quan thấy An-nam đều là người ăn học nghệ sĩ, một học có cấp bằng về việc điều trị các chứng bệnh đau. Sao không đem đến nhà thương cho quan thấy điều trị cho. Thấy đạo sĩ có học thức gì, ai ban cấp bằng cho chữa bệnh mà với tin giữ vậy?

Nguyễn-vân-Trừ (Thạnh-mỹ)
Lai cảo

CHẾT CHÌM

Vợ chồng tên Trần-vân-Kiên nghèo ở tại kinh Saintenoy (Rạchgòi) có 3 đứa con nhỏ, ngày 8 O-tobre, vợ chồng mất đi làm ruộng, để 3 đứa nhỏ ở nhà nuôi có một đứa nhỏ hơn hết tên Trần-thị-Tư 3 tuổi bị rơi xuống sông trôi mất trẻ nhỏ ở rề lên lối xóm hay nói mò ông lên xóm lặn mò kiếm thấy, có người vô ruộng kêu vợ chồng tên Kiên về. Hai vợ chồng về ngôi mà khóc chứ cũng không biết làm sao động.

Còn con nhỏ trôi về hơn 4000 thước nói lên, may gặp ông già 62 tuổi với được thấy bỏ lên xuống bơi đem lại cho vợ chồng tên Kiên.

Cha mẹ thấy con chết như vậy thì khóc lạng một hồi rồi lo trình báo với làng mà mai táng.

Nhà nghèo một đồng một chữ cũng không có, thậm chí không có dầu mà nấu, lối xóm ai cũng nghèo, nhờ có chu-áp hổ bỏ thí cho tiền bạc chút đỉnh này nọ cách này vậy ai cũng chấp 'ình. Sự nhớ lại hôm tháng Mai 1923 cũng tại chỗ này có tên Nguyễn-vân-Chính hơn 20 tuổi bị thất mầu chèo ghê về xứ sở, ruộng bừa kinh phòng trại ma, con cháu đầu xuống kinh mà chết. May mà có con cháu bạn-bạn ông Đình-Hoa Nguyễn-phuoc-Ta và ông kinh-lý Lê-công-quan đi qua vô ruộng ruộng đi qua qua ghé tại đó cứu sự mà kiếm, song không gặp (là tại từ thì lờ ai cũng sợ mà phải lạng cho có chứng kêu lạng lạng quở).

Ông kinh-lý Tuấn tuý vậy rao lên (ai mà tuý động sẽ thưởng 300, chứng ấy ai này cũng rặng lạng mò động từ tu lên, ông kinh-lý (trưởng 300).

Một tên Cánh lay ông kinh-lý động đáp ơn, song người không chịu người còn bỏ thí thêm 800 động mua bùa và rượu mà chôn cất lử. Thật là đại

phước, ấy là gặp ai dơi rách khôn cùng, ra tay để giúp đỡ làm ơn. Nên chỉ; thả làm phước như vậy, còn hơn đi cúng chùa, cho lử sãi ăn uống của, mà nó không biết ơn.

Nguyễn-vân-Trừ (Thạnh-mỹ)
Lai cảo

Sài Gòn

MUỐN PHI TANG 2.307.20

Chợ Lớn-Trình làm công nơi nhà chủ nó là người thợ chụp hình số nhà 81 đường-lớn Charner ở Sài Gòn, lúc 3 giờ sáng ngày thứ bảy 13 Octobre Lư-Trình đến một cơ rặng trong đêm đó nó bị ăn trộm vào nhà lấy hết 2.307.20. Tức thì M. Testaniere là thợ kỹ tại phố đi với người lính Trần-vân-Quân đến nhà Lư-Trình xem các cơ. Thấy nơi sân có 3 cái rương bỏ đó mà 2 cái thì mở hé ra, M. Testaniere nhòm thử: nếu muốn đem 3 cái rương đó ra khỏi phòng, thì tên ăn trộm phải đi lại qua 6 lần trước đầu giường của Lư-Trình ngủ, mà cơ nào nó không hay chỉ hết, còn cái cửa phòng, thì người ở trong mở ra mới được; lại xem xét kỹ thì không thấy dấu hư hỏng đâu hết mà gọi là bị ăn trộm? kỳ! M. Testaniere xem rồi có ý bỏ nghi cho là phao-phản, nên cáo chợ Lớn-Trình về bắt hối lại thì nó khai báo, đó vốn chiếc phải của nó, số là của người bà con nó gởi cho nó trước khi đi Cánh có việc—Nói vậy nghe càng thêm nghi nữa, lúc bấy giờ điện người gởi báo thì M. Testaniere hỏi gác tới, Lư-Trình trước còn dự: dự, sau nó bèn khai thật rằng: sau khi người bà con giao bạc rồi đi được vài ngày, nó chơi cờ bạc rồi thua hết số tiền đó, nó chẳng biết làm sao, nên phải kiếm cơ bỏ lên bị ăn trộm mà phi tang. = Ziô...!

Thấy nói vậy, người bà-con Lư-Trình cũng có lòng nhưn-từ không kêu nại và xin tha khỏi tội.

Bây cũng bởi cơ bạc mà ra.— Ziô zư!

Quan chánh Tham-Biện Cảnh sát có tiếp được tờ châu-tri của quan Toan-Biện Đốc-lý thành Vientiane (Lào) và ngài có gởi đến cho bốn quán. Vậy bốn quán đăng ra sau đây cho khán quan

TIỀN NGÃNH
TẠI CANTHO
DƯƠNG MÊ
SÔNG NGAY CỎ
TÀU KIỆCH TRƯ

Xưởng thợ-mộc chạm và cạo

Sáng tạo năm 1900

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

TẠI LÁI-THIEU, QUAI E. OUTREY (Cochinchine)

TIỀN NGÃNH
TẠI MYTHO
DƯƠNG MÊ SÔNG
TẠI BẾN TÀU
VÀ XE-HƠI

Xưởng này có đóng sẵn đồ thứ bàn, ghế, tủ, v.v. đều dùng toàn cây danh-mộc như: Trắc, Cẩm-lai và Gô; làm theo kiểu kiếm thời, thợ làm thật tinh-xảo không hề giả dối. Đã bấy lâu danh tiếng được chú ý vì hảo gia khen ngợi. Nhơn muốn tiếp tục cho quý khách nên Xưởng tôi đã lập phân-tại MYTHO và CANTHO để bán đủ các món của xưởng tôi làm ra; lại cũng có giường đóng, giường sắt, tủ sắt. Đồ đóng như: Lư, chôn đèn, mâm, lục-bình, nhiều hàng, đóng chế rất đẹp. Đồ chạm và tiện như: Chôn đèn, khay, kỷ, đài, biểu liên, tranh thủy-v.v.

Kính mời quý khách đến xem chơi, hoặc mua hay là đặt theo ý, tôi sẵn lòng tiếp rước và hồi âm liền.

đồng làm.

ĐÔNG-PHÁP

Lao
THÀNH VIENTIANE
Tờ châu tri

Quan Tham-Biện Đốc-lý thành VIENTIANE cho hay rằng: những thợ LEO nhờ có thấy NGUYỄN-VÂN-SƠN là thợ kỹ sư Thương-Chánh trợ giúp, đang ra công tái tạo nghề về với của xứ Lào hồi trước xưa.

Đĩa bằng đất hăm không có sơn dầu láng, và mâm cây có vẽ màu, có để bán tại nhà bà TRẦN-THỊ-NAM số 71 là người có huân hân tốt, đường mé sông Cửu-long-Giang tại thành VIENTIANE.

Đĩa
vẽ 1 hình 1.00
2 " 2.00
3 " 2.50
4 " 3.00
5 " 3.50

Mâm cây

vẽ 1 hình 2.50
4 " 2.50
5 " 2.70
6 " 3.00

Công cuộc làm thứ này xem đã có thể thành tựu. Tôi tưởng khi Quan lớn cũng sẵn lòng tiếp giúp tôi mà truyền rao cho nhơn dân trong xứ của quan lớn cái tin rõ biết cái nghề làm của xứ Lào trước xưa mà lâu nay gần bỏ tuyệt.

Vientiane, ngày 23 Août 1923

Ký tên: Baudenne

AI muốn mua đĩa và mâm kê trên đây thì gởi thơ cho bà TRẦN-THỊ-NAM 71, AUGUSTE PAVIE.

Sách mới lại

Kim-vân-Kiểu giải nghĩa mỗi cuốn 0.35
Nội-dự-Mai 0.40
Tư-pháp 0.40
Mục-nang-tha-tri 0.10
Vô-sư-gon 0.10
Vô-mây-nay 0.10
Gung-oan 0.10

Kim-Vân-Kiểu, Cung-Oan, Kim-Thạch ký-duyệt là những sách rất có tiếng xưa nay, văn-chương tuyệt-bút, uinh từ phạm-trâm, tác giả là những tay trư-

ARTICLES
EPICERIE CENTRALE de FRANCE
Thành-Hưng
Bd Saintenoy en face de l'Ap
pontement des

MESSAGERIES FLUVIALES

Cantho-Ville

Tiệm tôi mới lập tại đường Kinh-lập "Bd Saintenoy" ngay cầu tàu Lục-tỉnh Cánh.

Bồn tiệm chuyên bán si và bán lẻ rỗng đủ các thứ rượu Tây, đồ hộp đồ gia vị: conserves alimentaires" sữa bò, cá-môi hộp đủ thứ, thuốc Tây, Savons, dầu thơm, đồ pha ly "verrerie" và các món khác nữa v.v. v.v.

Giá bán rẻ, đồ mới hào hạo
Như quý vị ở xa muốn mua món chỉ xin viết thư đến Bồn tiệm sẽ gởi đồ đến lập tức chẳng sai.

Xin quý ông, quý bà chiếu cố.

TRẠI THỢ MỘC, CHẠM VÀ CÁN NIỆU
Nguyễn-long-Thao

TẠI QUAI LAITHIEU (Boulevard COLONIALE)

Sáng tạo gần 10 năm rồi, từng thợ nhiều kiểu khéo léo.

Có đóng sẵn và bán đồ các thứ bàn ăn; dài, vắn, tròn vuông khéo lạ. Tủ áo hoặc tròn có kiến soi mặt, 2 mặt, tủ thờ tròn cân, tủ để sách và đồ rượu. Bàn viết, bàn rửa mặt cũng bán salon tròn bộ. Ghế lưng ghế, ghế ngồi nhiều kiểu Văng gỗ một tấm liền chùng ngựa thường, chùng tiện hoặc chùng voi đội Biễn liêng sơn mài và cán. Khay, hộp chùng đàn, dài kỷ.

Những món kê trên đây dùng toàn cây danh mộc: Trắc, gô, cẩm-lai mà đóng chế kiểu kim thời.

Kính mời quý ông quý bà muốn mua hay là đặt món chỉ thì tôi sẵn lòng làm theo vừa ý. Trại tôi cũng có làm làm bao lam thành vọng cần chạm sơn thấp

Nguyễn-long-Thao

Chỗ nhơn kính cáo

AI muốn mua xin gởi thơ đến cho:

" AN-QUAN AN-HA CANTHO "

GARAGE TRẦN-DAT-NGHIA

Cantho—(Cochinchine)

SỬA CÁC THỦ MÁY:

Xe hơi, tàu hơi, máy lửa, xe máy máy may, máy viết chữ, máy nói, tủ sắt, v.v. v.v.

Công việc làm kỹ lưỡng, mau mà giá rẻ.

Có trữ bán vỏ ruột xe hơi, xe kéo và xe máy, máy may hiệu Singer và xe kéo mới.

Dầu nhớt, dầu xăng. Đồ phụ tùng xe hơi và xe máy v.v. v.v.

Lành làm sườn nhà và hàng rào sắt.

Tại hàng có sẵn xe hơi để cho mượn đi chơi, cũng bao đi xa. Giá định nơi luôn luôn.

CAFÉ RESTAURANT

Hing Hing

Gần nhà hội làng Tân-an

Kính công quý ông và quý thấy, tôi mới lập nhà hàng bìn cơ n tây, baulé (từ món par plat) ăn món nào thì tính tiền món nấy, tiệm tôi nấu đồ ăn ngon kỹ lưỡng sạch sẽ, ban ngày đồ ăn khách ban đêm đồ ăn khác, có làm đồ thứ bánh tây, hoặc có đám tiệc chỉ thì tiệm tôi cũng bao lãnh mà nấu.

Vậy quý ông và quý thấy có đi Cánh-thor xin đến tiệm tôi thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

Giá rẻ !!! Giá rẻ !!!

KINH CÙNG QUÍ-VỊ RỒ:

Bồn-biền mới tiếp được một kỷ viết kẹp theo tôi áo "Porte-plume à réservoir" à remplissage automatique, cóagraf bằng metal nickelé đẹp lắm, không thua gì các hiệu khác.

Giá định bán rẻ, mỗi cây.....0.60

AI mua nhiều về bán lại 12 cây, giá chắc là.....6.00

Thứ viết này không phải xấu mà bán rẻ, dùng là viết của các xưởng Langsa gởi qua, nên giữ kỷ càng thì công dụng càng lớn.

Kỷ này lại không hao nhiều; như Quý-Vị cần dùng viết thư đến mua mau mau kẻo hết.

Xin gởi thơ và mandat cho:

M. Trần-dat-Nghia
Quản-lý An-Quan An-Hà Cánh.

Lê khánh-thành

CÔNG VIỆC ĐÀO SÔNG

DÂN THỦY NHẬP ĐIỂN Ở TỈNH VINHYEN

(TIẾP THEO)

Tại Hanoi thì trong mười năm nay hàng ngày có đo và biên chép dòng nước khi lên khi xuống. Về sông Thao, sông Bơ, và các con sông thuộc về sông Thái-bình cũng có biên chép dòng nước khi lên khi xuống, nhưng mà việc biên chép không được luôn luôn như về sông Nhi-hà. Hàng năm, về mùa nước nào cũng có tình được chu-v' lòng sông.

Ngoài những cách khảo-cứu tới-cẩn ấy, mà xưa kia không có thực hành bao giờ, thì nay lại có những sự đã kinh lịch về những công cuộc thất sách hoặc là lờ-lẫm về trước, vì toàn là những bài học đã tỏ ra những sự khó khăn

cần phải quan tâm đến cả. Và lại có những sự xê-nghiem dịch-sáo về cái cơ-quan dân-thủy nhập-diễn ở Kép (con sông đào ở Kép đã hoàn công từ năm 1907), đến năm 1909 thì có những ruộng thí-nghiem ở pù-xá, gần ngay Hanoi.

I. Nói về MIỀN DUYÊN-NHÌ.—Nhưng công-nghiệp của nhà nước Bảo-hộ đã thực-hành về cuộc dân-thủy nhập-diễn tại miền duyên-hải xứ Bắc-kỳ, tuy là vào còn khuyết-diếm, song sự công-nhiệm đã rất là bộ-trọng. Cái công-nghiệp ấy kỳ-từ là lợi dụng cái thể nước cao hay hạ để dẫn nước vào ruộng hay là tháo nước ra cho khô ruộng mà không

phải dùng đến cơ-khi. Nhà bác-vật làm lâu năm, kể năm thì vừa đóng tại Pháp vẫn tiếp mà thợ bành các công-việc của các quan ta, song cách nhanh-dẻo thì có qui củ và sự phân-đoan lại được dịch-sáo hơn, cho nên công-việc được công-hiệu, nhà bác-vật phân chia diện-tích trong nước ra nhiều ược; đạo nào cũng biết-lập kuong cau-thiệp gì đều các đạo kusc; đạo nào cũng có những con đề lớn đi theo dòng nước chảy. Naur nước mặt thì ngầu ra không cho chảy vào ruộng, còn như nước ngọt thì cần đến đầu lại có cách để dẫn vào ruộng cho đủ dòng về việc cấy cấy; nó trong ruộng nhiều nước quá thì lại có cách tháo bớt đi.

II.—Nói về MIỀN CAO-NGUYÊN ở phía bắc và tây bắc.—Cái cơ-quan dân-thủy nhập-diễn thứ nhất là con sông đào ở Kép, đã lấy nước vào những ruộng từ Kép đến Phú-lạng-Thương, thuộc về tỉnh Bắc-giang. Cái công-việc này phải

làm lâu năm, kể năm thì vừa đóng mười năm mới hoàn thành từ lúc khởi công cho đến ngày hoàn-thành vì chưa kiên-lịch về những công-việc này mà biết bao nhiêu sự lờ-lẫm. Năm 1907 thì hoàn-công, từ năm 1908 tôi đã khởi sự thực-dụng được công-hiệu. Nói về toàn thể công-việc này thì có chỗ cần chú ý hợp ở Sông Thương; một con sông dẫn nước xuôi từ chỗ chân nước ấy đến chỗ ruộng cần phải lấy nước. Con sông này bề dài là 10 ki-lô-mét, tại có nhiều những con sông nhỏ và những sông để đưa nước đi các chỗ xa hơn nữa. Quan-thủy hợp thì làm ở tại Cầu-sơn, cách phía trên Kép độ vài ki-lô-mét. Sông Thương vì dòng nước thay đổi rất thất thường, cho nên làm công-việc trên này thực là khó khăn: hàng năm nước lên tới là hay là xuống, mỗi seconde thì nước chảy từ 3 đến 1500 thước vuông đứng (nước cube). Giá

chấn dòng nước sông Thương bằng một cái bờ tường xây bằng đá, trong khi nước to mà đường ống không thoát kịp thì làm cho nước tràn đi chỗ khác. Chỗ cửa sông Đào thì có rào là cửa, rào là cửa để hạn-chế cái thể nước chảy, lại có một chỗ để cho nước thoát đi nữa, cũng thông với sông Thương. Chiều dài con sông đào chính, là 26 ki-lô-mét, chỗ cửa sông thì cái thể nước chảy là mỗi seconde 7 thước vuông đứng. Sông đào ấy có chia ra những chi lớn và chi nhỏ, chiều dài những chi ấy tổng cộng là 38 ki-lô-mét. Có những ngành sông nhỏ để đưa nước vào các ruộng, những ngành sông nhỏ này thì có những cửa mở để tháo nước ở các ngành sông lớn vào. Việc đóng hay mở các cửa sông là phần việc của những người có cái trách-nhiệm riêng về việc này.

(Còn nữa)

